

Ministarstvo
finansija

Br: 02-01-040/26-20544/2

Podgorica, 06. 07. 2026. godine

Za: MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, Vaka Đurovića bb, Podgorica

n/r: g-di Prof. dr. Anđeli Jakšić Stojanović, ministarki

Veza: Akt br.13/1-633/26-42155/1 od 6.5.2026. godine

PREDMET: Mišljenje na Predlog programa za sticanje korisnika podsticajnih mjera, način dodjele, korišćenja, rokove, kao i maksimalne intezitete podsticajnih mjera

Poštovana gospođo Jakšić-Stojanović,

Povodom *Predloga programa za sticanje korisnika podsticajnih mjera, način dodjele, korišćenja, rokove, kao i maksimalne intezitete podsticajnih mjera*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Osnovni cilj predloženog programa je uspostavljanje jasnog, transparentnog i sa pravilima državne pomoći usklađenog okvira za dodjelu podsticajnih mjera za razvoj istraživanja i inovacija, radi jačanja inovacionog i naučnoistraživačkog ekosistema u Crnoj Gori. Program posebno ima za cilj motivisanje privatnog sektora da poveća ulaganja u istraživanje i inovacije, kroz model preusmjeravanja poreske obaveze prema subjektima inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti.

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Shodno dostavljenom Izvještaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da za implementaciju predmetnog Predloga programa nije potrebno obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore imajući u vidu da se podsticajne mjere realizuju kroz model preusmjeravanja već postojeće poreske obaveze donatora prema korisnicima sredstava, odnosno subjektima inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti. Nadalje, Izvještajem se navodi da se neophodna sredstva za administrativno sprovođenje Predloga programa obezbjeđuju u okviru budžetskih sredstava Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija poput troškova sprovođenja konkursa, rada Komisije, kontrole i izvještavanja.

Osim navedenog, u Izvještaju je precizirano da obezbjeđenje finansijskih sredstava nije jednokratno iz budžeta, već se Program sprovodi tokom perioda njegovog važenja, u skladu sa konkursima koje Ministarstvo raspisuje i u okviru raspoloživih mogućnosti i limita utvrđenih Programom. Program je predviđen za period od tri godine, odnosno traje do 31. decembra 2028. godine. U skladu sa Programom za nauku i inovacije i Reformskom agendom, za 2026.godinu je predviđen iznos od 2,9 miliona eura za ovu namjenu.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na dostavljeni Predlog programa za sticanje korisnika podsticajnih mjera, način dodjele, korišćenja, rokove, kao i maksimalne intezitete podsticajnih mjera.

S poštovanjem,

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

MINISTAR

mr Novica Vuković

Na osnovu člana 7 stav 5 Zakona o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija („Službeni list Crne Gore“, broj 51/25), Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija donosi

**PROGRAM ZA STICANJE STATUSA KORISNIKA PODSTICAJNIH MJERA,
NAČIN DODJELE, KORIŠĆENJA, ROKOVE, KAO I MAKSIMALNE INTENZITETE
PODSTICAJNIH MJERA**

I. Uvod

Program za sticanje statusa korisnika podsticajnih mjera, način dodjele, korišćenja, rokove, kao i maksimalne intenzitete podsticajnih mjera (u daljem tekstu: Program) predstavlja akt na osnovu kojeg Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (u daljem tekstu: Ministarstvo), bez potrebe za dodatnim mjerama sprovođenja, unaprijed neodređenim korisnicima dodjeljuje državnu pomoć za naučnoistraživačku i inovacionu djelatnost.

Programom se dodjeljuje državna pomoć za naučnoistraživačku i inovacionu djelatnost privrednim subjektima u svim sektorima, osim onih nabrojanih u tački II.

Dodjela državne pomoći (podsticajnih mjera) po ovom programu ne smije biti uslovljena obavezom da privredni subjekt ima obavezu osnivanja na teritoriji Crne Gore, ali mora imati poslovnu jedinicu ili predstavništvo na teritoriji Crne Gore.

Dodjela državne pomoći (podsticajnih mjera) po ovom programu ne smije biti uslovljena obavezom da privredni subjekt koristi robu proizvedenu, ili usluge pružene na teritoriji Crne Gore.

Dodjelom državne pomoći (podsticajnih mjera) po ovom programu ne smije biti ograničena mogućnost korišćenja rezultata naučnoistraživačkih i inovacionih djelatnosti u trećim zemljama ili državama članicama EU.

II. Isključeni sektori

Ovaj program ne primjenjuje se na:

- a. djelatnosti povezane sa izvozom u treće zemlje ili države članice EU, odnosno na djelatnosti direktno povezane sa izvezenim količinama, uspostavljanjem i

- funkcionisanjem distributivne mreže ili ostalim tekućim troškovima povezanim sa izvoznom djelatnošću;
- b. pomoći uslovljene time da se prednost daje upotrebi domaće robe u odnosu na uvezenu robu;
 - c. pomoći koje se dodjeljuju privrednim subjektima koji djeluju u sektoru ribarstva i akvakulture;
 - d. pomoći koje se dodjeljuju privrednim subjektima koji djeluju u sektoru primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda;
 - e. pomoći koje se dodjeljuju privrednim subjektima koji djeluju u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda, u sljedećim slučajevima:
 - 1) ako se iznos pomoći utvrđuje na osnovu cijene ili količine tih proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača ili stavljenih u promet od strane primarnih poljoprivrednih proizvođača;
 - 2) ako su pomoći uslovljene njihovim djelimičnim ili potpunim prenošenjem na primarne poljoprivredne proizvođače;
 - f. pomoći privrednim subjektima koji svoje djelatnosti sprovode za zatvaranje nekonkurentnih rudnika uglja;
 - g. pomoći privrednim subjektima koji svoje djelatnosti sprovode u sektoru proizvodnje čelika;
 - h. privredne subjekte koji podliježu neizvršenom nalogu za povraćaj sredstava na osnovu rješenja Agencije za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: AZZK) kojim se pomoć ocjenjuje kao nezakonita i neusklađena;
 - i. privredne subjekte u finansijskim poteškoćama u skladu sa definicijom iz propisa o kontroli državne pomoći;
 - j. proizvodnju i prodaju oružja i vojne opreme;
 - k. djelatnosti organizovanja igara na sreću;
 - l. proizvodnju i prometa bilo kojih proizvoda ili aktivnosti koje se smatraju nezakonitim ili štetnim po okolinu i/ili ljudsko zdravlje;
 - m. djelatnosti koje su zabranjene u skladu sa zakonom;
 - n. proizvodnju i promet akcizne robe;
 - o. finansiranje političkih partija; i
 - p. djelatnosti koje ugrožavaju dostojanstvo ljudi.

III. **Cilj Programa**

Ovim Programom Ministarstvo podstiče obavljanje naučnoistraživačke i inovacione djelatnosti, kao i ulaganje u ove djelatnosti, odnosno ulaganje u djelatnosti koje imaju za cilj podsticanje ekonomskog rasta, tehnološkog razvoja, inovacija i preduzetništva kroz zapošljavanje, posebno mladih, visokokvalifikovanih lica, jačanje postojećih inovativnih privrednih društava i kreiranje startupova i spinofova, naročito u sektorima srednjih i visokih tehnologija, usluga baziranih na znanju, kao i stvaranje povoljnijeg ambijenta za naučnoistraživačku i inovacionu djelatnost, pod uslovima propisanim ovim programom.

IV. **Pravni osnov**

Pravni osnov za donošenje ovog programa je Zakon o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija („Službeni list Crne Gore“, broj 51/25).

Kriterijumi utvrđeni Programom u skladu su sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći, Prilogom 7a- Regulativa Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora, tačkama 83-98, članom 4 stav (1) tač. (i)(ii)(iii)(l) kao i Odjeljkom 4, čl. 25 i 28.

V. **Davalac državne pomoći (organ sprovođenja)**

Davalac državne pomoći na osnovu Programa je Ministarstvo.

Ministarstvo sprovodi Program, na način što svake godine raspisuje javni konkurs za dodjelu podsticajnih mjera korisnicima definisanim Programom i Zakonima, u skladu sa budžetskim mogućnostima za odnosnu godinu.

Konkurs Ministarstva sadrži sve bitne uslove i dokumentaciju na osnovu kojih se potencijalni korisnici ocjenjuju i na osnovu kojih Ministarstvo dodjeljuje podsticajne mjere/državnu pomoć.

VI. **Državna pomoć za istraživanje i inovacije**

Državna pomoć po ovom programu dodjeljuje se za naučnoistraživačke i inovacione djelatnosti.

Ovim programom podstiče se razvoj inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti u Crnoj Gori, kroz unapređenje uslova za realizaciju projekata i programa od značaja za inovacioni i naučnoistraživački ekosistem. Ovaj cilj je u potpunosti

u skladu sa Reformskom Agendom¹ u kojoj je predviđeno da se u okviru REFORME 1.2.2. Korak 3, izdatak privatnog sektora za istraživanje i inovacije poveća na najmanje 15% EU prosjeka. Trenutna pozicija Crne Gore po pitanju ovog indikatora u odnosu na EU prosjek je 9,7% (2023), a do juna 2027. godine planira se povećanje na 15%. Iako je ulaganje privatnog sektora u istraživanje i razvoj kategorija koja se velikim dijelom nalazi van kontrole države, cilj ovog programa je i da se motiviše privatni sektor da poveća ulaganja u ovoj oblasti. Donirana sredstva moraju biti uplaćena na poseban račun potencijalnog korisnika državne pomoći, da bi se obezbijedilo namjensko trošenje i lakša kontrola podsticajnih sredstava.

Donatori mogu donirati sredstva od poreza na dobit, startapovima, spinofovima, upisanim u Registar inovacione djelatnosti i/ili licenciranim naučnoistraživačkim ustanovama.

Korisnici Programa

Korisnici sredstava iz donacije odnosno **korisnici državne pomoći** po ovom programu su subjekti inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti, odnosno fizička i pravna lica, domaća ili strana, koja u Crnoj Gori obavljaju inovacionu ili naučnoistraživačku djelatnost i sprovode projekte i programe u ovim oblastima.

Korisnici mogu biti fizička lica koja obavljaju samostalnu djelatnost, registrovana u skladu sa posebnim zakonom (preduzetnici) ili pravna lica, osnovana u skladu sa posebnim zakonom i sa sjedištem u Crnoj Gori.

Naime, u skladu sa Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG", br. 35/14, 2/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 53/20, 98/20, 130/20, 107/21, 131/21, 15/22, 52/22, 34/23, 57/23, 115/23, 26/24 i 41/25), Prilogom 2f kojim je prenijeto Obavještenje Komisije (EU) o pojmu državne pomoći iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (2016/C 262/01) (u daljem tekstu: „Obavještenje“), status subjekta koji je korisnik državne pomoći na osnovu nacionalnog prava nije odlučujući, odnosno korisnici državne pomoći mogu biti i udruženja ili sportski klubovi, neprofitne organizacije, kao i fizička lica koja proizvode robe ili vrše usluge i na taj način su učesnici na tržištu. Ista logika

¹ REFORMSKA AGENDA CRNE GORE 2024-2027. za instrument EU za reforme i rast, dostupna na web stranici <https://www.eu.me/dokumenti-pregovori-o-pristupanju/>

primjenjuje se i na organizacije koje su dio javne uprave (javna preduzeća i/ili fondovi), a jedini relevantan kriterijum da li taj subjekt jeste potencijalno korisnik državne pomoći jeste taj da li obavlja privrednu djelatnost. Takođe, i subjekti koji obavljaju privrednu i neprivrednu djelatnost smatraće se preduzetnikom i potencijalnim korisnikom državne pomoći, ali samo u dijelu koji se odnosi na obavljanje privredne djelatnosti.

Naučnoistraživačke ustanove koje u potpunosti sprovode neekonomske aktivnosti neće biti predmet ovog Programa ukoliko obavljaju jednu od sljedećih aktivnosti:

1. Aktivnosti javnog obrazovanja, odnosno naučnoistraživačke ustanove, ustanove visokog obrazovanja i druga pravna i fizička lica;
2. Aktivnosti koje se odnose na nezavisno istraživanje i razvoj radi sticanja novih znanja i boljeg razumijevanja, uključujući saradnju u oblasti istraživanja i razvoja, pri čemu istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura efikasno sarađuju, osim aktivnosti istraživanja i razvoja koje se obavljaju u privrednim subjektima;
3. Aktivnosti koje se odnose na široko širenje rezultata istraživanja pod neisključivim i nediskriminatornim uslovima, (putem nastave, baza podataka otvorenog pristupa, javnih publikacija ili računarskim programima sa otvorenim kodom, i sl.);
4. Aktivnosti koje se odnose na djelatnosti prenosa znanja, ako ih sprovodi istraživačka organizacija (uključujući njene ogranke) ili se sprovode zajedno sa drugim takvim subjektima ili u ime drugih takvih subjekata, pri čemu se sva dobit od takvih djelatnosti ponovno ulaže u osnovne djelatnosti istraživačke organizacije.

Naučnoistraživačke ustanove koje sprovode i ekonomske i neekonomske aktivnosti, biće obuhvaćene ovim programom kao korisnici pomoći u dijelu u kome se bave ekonomskim aktivnostima, i biće u obavezi da vode odvojeno knjigovodstvo za troškove i prihode koje imaju od ekonomskih djelatnosti.

Ministarstvo će Konkursom propisati obaveznu dokumentaciju i proceduru procjene djelatnosti korisnika.

Program će se sprovoditi na način što donatori svoju redovnu poresku obavezu u iznosu koji imaju prema državi za datu godinu i koji su u obavezi da plate u skladu sa poreskim zakonima, niti na jedan način ne umanjuju niti bivaju od nje

oslobođeni, već samo, umjesto na račun Državnog trezora, isti iznos u istom vremenskom okviru, uplate direktno na račun korisnika (startap, spinof, frilenser, licencirana naučnoistraživačka ustanova i sl.).

Projekti se ocjenjuju od strane davaoca pomoći (Ministarstva), a sredstva se mogu odobriti isključivo za utvrđene opravdane troškove, u skladu sa propisanim intenzitetima državne pomoći.

U tom smislu, donatori imaju ulogu isključivo posrednika u finansiranju stvarnih korisnika pomoći po ovom programu, a to su startapovi, frilenseri, preduzetnici, licencirane naučnoistraživačke ustanove i drugi subjekti koji realizuju inovacione i naučnoistraživačke projekte. Ministarstvo, kao davalac državne pomoći, utvrđuje iznos sredstava koji se može odobriti svakom korisniku, propisuje i provjerava potrebnu dokumentaciju i prati realizaciju odobrenih projekata.²

Ministarstvo kao davalac državne pomoći ostvaruje pravni odnos sa korisnicima sredstava (startap, spinof, frilenser, licencirana naučnoistraživačka ustanova i sl.), koji uz zahtjev za sticanje statusa korisnika podsticanih mjera podnose i propisanu dokumentaciju, pa Komisija za sticanje statusa korisnika podsticanih mjera vrši kontrolu realizacije inovacionih i naučnoistraživačkih aktivnosti, kao i namjensko trošenje sredstava kako je odobrenim projektom/programom propisano, i o njihovim rezultatima sačinjava redovne godišnje izvještaje za nadležne organe.

Donatori nisu korisnici državne pomoći.

² Ukoliko bi korisnici bili donatori, a pomoć dodjeljivanja u vidu poreskih olakšica, onda ovdje ne bi bilo riječi o ulaganju u inovacione ili naučnoistraživačke projekte, već o operativnoj pomoći privrednim subjektima za njihovo poslovanje, što ne bi ni moglo biti u nadležnosti MPNI. U tom slučaju, sredstva bi se dodjeljivala subjektima koji ne realizuju niti sprovode inovacione ili naučnoistraživačke projekte. Smjericama o Regionalnim državnim pomoćima koje su u crnogorski pravni sistem uvedene Pravilnikom o listi pravila državne pomoći, Prilog 1, propisano je da opravdani troškovi za šeme operativne pomoći moraju biti unaprijed definisani troškovi koji se mogu u potpunosti pripisati problemima za čije rješavanje je pomoć namijenjena, kao i da šeme operativne pomoći podstiču razvoj manje razvijenih područja samo ukoliko su izazovi sa kojima se suočavaju ova područja unaprijed jasno identifikovani. Prepreke prilikom privlačenja ili održavanja privredne djelatnosti mogu biti toliko ozbiljne ili trajne da sama pomoć za ulaganja nije dovoljna da omogući razvoj tih područja, pa je, izuzetno, dozvoljena operativna pomoć. Ovaj Program ni u kom slučaju nema taj cilj, a naročito ne pokrivanje dodatnih troškova korisnicima (donatorima) koji posluju u nerazvijenim regionima i imaju probleme sa pokrivanjem operativnih troškova poslovanja, već je cilj šeme isključivo ulaganje u inovacione i naučnoistraživačke projekte, razvoj inovacionih startapova i jačanje kapaciteta licenciranih naučnoistraživačkih ustanova.

Donatori nemaju projekat kojim konkurišu kod Ministarstva, nemaju ulaganja, nemaju pravni odnos sa Ministarstvom i suštinski su samo posrednici u isplati sredstava stvarnim korisnicima pomoći.

Donatori tzv. poresku olakšicu ne koriste u obavljanju svoje privredne djelatnosti, jer zapravo nikakve olakšice (benefita) nema za njih, ni stvarnog ni potencijalnog, s obzirom na to da ne zadržavaju nikakav iznos za sebe, već samo obavezu koju imaju prema državi preusmjeravaju na korisnike – subjekte inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti i njihove projekte.

Donatori su uglavnom velika građevinska, trgovinska i druga preduzeća u Crnoj Gori koja imaju određeni poreski potencijal i kao takvi prepoznati su i uključeni u proces, imajući u vidu obavezu Crne Gore iz Reformske Agende da poveća izdvajanja privatnog sektora za istraživanje i inovacije na najmanje 15% EU prosjeka.

Element pomoći (iznos subvencije) u cijelosti se prenosi na korisnike – subjekte inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti, koji sredstva dobijaju u vidu subvencije. Pomoć se u potpunosti dodjeljuje inovatorima (startapovima, spinofovima, frilenserima i dr.) i licenciranim naučnoistraživačkim ustanovama. Donatori nisu ni indirektni korisnici pomoći, jer nikakvu korist ne zadržavaju za sebe, niti stvarnu niti potencijalnu, i samo su posrednici između Države i stvarnih korisnika – subjekata inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti – u realizaciji Programa.³

VIII Povezana lica

Privredni subjekti i preduzetnici, koji sa drugim privrednim subjektom su u jednom od sljedećih odnosa, smatraće se povezanim privrednim subjektom:

- a. imaju većinu glasačkih prava akcionara ili članova u drugom privrednom subjektu;

³ Naime, kako je definisano u Obavještenju o pojmu državne pomoći, tačka 115, a koje Obavještenje je u naše nacionalno zakonodavstvo prenijeto Pravilnikom o listi pravila državne pomoći kao prilog 2f, mjera može predstavljati i direktnu prednost dodijeljenu preduzetniku primaocu i indirektnu prednost dodijeljenu ostalim preduzetnicima, na primjer, preduzetnicima koji djeluju na sljedećim nivoima djelatnosti (npr. dobavljači za korisnika). Ipak, u fusnoti 202 Obavještenja (prevoda na crnogorskom jeziku, objavljenog na sajtu AZZK; inače fusnota 179 zvanične engleske verzije na sajtu EURlex), a koja se odnosi na upravo napisani stav, EK jasno kaže da „u slučaju da je preduzetnik-posrednik samo sredstvo za prenošenje prednosti na korisnika i ne zadržava bilo kakvu prednost, ne bi ga trebalo normalno smatrati kao primaoca državne pomoći (In case an intermediary undertaking is a mere vehicle for transferring the advantage to the beneficiary and it does not retain any advantage, it should not normally be considered as a recipient of State aid)“.

- b. imaju pravo da imenuju ili razriješe većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog odbora drugog privrednog subjekta;
- c. imaju pravo da ostvaruju dominantan uticaj na drugi privredni subjekt na osnovu ugovora, osnivačkog akta ili statuta;
- d. privredni subjekt, koji je akcionar ili član u drugom privrednom subjektu, samo kontroliše većinu glasačkih prava akcionara ili glasačkih prava članova u tom privrednom subjektu, u dogovoru sa drugim akcionarima ili članovima tog privrednog subjekta;
- e. privredni subjekti koji su u bilo kom odnosu iz prethodno navedenih tačaka, preko jednog ili više drugih privrednih subjekata.

Povezanim licem, u odnosu na određeno fizičko lice, smatra se:

- a. njegov srodnik u pravoj liniji, te srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva, kao i bračni i vanbračni supružnik tih lica;
- b. njegov bračni ili vanbračni supružnik i njihovi srodnici zaključno sa prvim stepenom srodstva;
- c. njegov usvojilac ili usvojenik, kao i potomci usvojenika;
- d. druga lica koja sa tim licem žive u zajedničkom domaćinstvu.

Značajno učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim djeluju zajedno, posjeduje više od 20% prava glasa u društvu.

Većinsko učešće u osnovnom kapitalu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim djeluju zajedno, posjeduje više od 50% prava glasa u tom društvu.

Ministarstvo posebno vodi računa o ovim odnosima i pazi na eventualno prelijanje podsticajnih mjera, odnosno mjera državne pomoći.

VIII/ Instrument državne pomoći

Državna pomoć, po ovom programu, dodjeljuje se u obliku subvencija korisnicima koji se bave naučnoistraživačkom i inovacionom djelatnošću, na način što donatori vrše preusmjeravanje svoje poreske obaveze (odnosno preusmjeravanje poreza na dobit pravnih lica ili poreza na dohodak fizičkih lica) direktno korisnicima za sprovođenje naučnoistraživačkih i inovacionih djelatnosti utvrđenih ovim programom.

IX/ Opravdani troškovi i intenzitet pomoći

Državna pomoć za istraživanje i inovacije po ovom programu dodjeljuje se za:

1. Donacije u inovacione djelatnosti

a. Inovacije u malim i srednjim preduzećima (MSP).

Opravedani troškovi su:

- troškovi zaposlenih i angažovanih lica;
- troškovi dobijanja, potvrđivanja i odbrane patenata i ostale nematerijalne imovine;
- troškovi upućivanja visokokvalifikovanog osoblja iz organizacije za istraživanje i širenje znanja ili velikog preduzeća na rad na djelatnostima istraživanja, razvoja i inovacija na novootvorenom radnom mjestu u okviru korisnika, pod uslovom da se time ne zamjenjuje drugo osoblje;
- troškovi savjetodavnih usluga i usluga podrške za inovacije.

Maksimalni intenzitet pomoći je do 50% opravdanih troškova, dok se za savjetodavne usluge i usluge podrške za inovacije, intenzitet pomoći može se povećati do 100 % opravdanih troškova, pod uslovom da ukupni iznos pomoći ne prelazi 200 000 EUR po privrednom društvu za bilo koji period od tri godine. U skladu sa članom 28, a u vezi člana 4 Regulative (GBER), iznos od 200.000 EUR za troškove savjetodavnih usluga se ni u kom slučaju ne dovodi u vezu sa De minimis regulativom i ne podrazumijeva dodjelu de minimis pomoći.⁴

b. Procesne i organizacione inovacije.

Opravedani troškovi su:

⁴ STATEAIDWIKI od 12.03.2020., pitanje Bugarske: „Art. 28(4) - the definition of any three year period - In the particular case of aid for innovation advisory and support services the aid intensity can be increased up to 100% of the eligible costs provided that the total amount of aid for innovation advisory and support services does not exceed EUR 200 000 perundertaking within any three year period. Please confirm that despite the similarity between this Article 28 and the De Minimis aid, the three year period is “any 3 year period” which is not further defined and must therefore be simply 3 x 365 days for each individual project, and not the fiscal years that are used for the De Minimis aid.” EC response: “Yes, we can confirm that the three year period according to Article 28 (4) GBER is to be understood as a three year period without any further specifications, i.e. as any three year period which begins as from when aid for innovation advisory and support services was granted for the first time.”

Stav dodatno potvrđen i odlukom EK SA.48746- Highlands and Islands Enterprise GBER scheme, Škotska, odluka dostupna na

<https://competition->

cases.ec.europa.eu/search?search=SA.48746&caseInstrument=SA&sortField=relevance&sortOrder=DESC

Šema dostupna na <https://www.hie.co.uk/>

3

- troškovi osoblja;
- troškovi instrumenata, opreme, zgrada i zemljišta, u obimu i za period u kojem se koriste za projekt;
- troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, znanja i patenata koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima „van dohvata ruke“;
- dodatni režijski troškovi i drugi troškovi poslovanja, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda, nastalih neposredno kao rezultat projekta.

Maksimalni intenzitet pomoći je do 50% opravdanih troškova.

2. Doancije u naučnoistraživačke djelatnosti

Ovaj program odnosi se na ulaganja u sljedeće kategorije naučnoistraživačke djelatnosti:

- a. **Troškovi za fundamentalno istraživanje** – eksperimentalni ili teorijski rad obavljen kako bi se stekla nova znanja o osnovnim načelima pojava i vidljivih činjenica, bez predviđene neposredne tržišne primjene ili upotrebe. Opravdani troškovi su:
 - (a) troškovi osoblja: istraživača, tehničara i ostalog pomoćnog osoblja u obimu u kojem su zaposleni na projektu;
 - (b) troškovi instrumenata i opreme, u obimu i za period u kojem se koriste za projekat (ukoliko se ne koriste tokom čitavog vijeka trajanja, opravdanim se smatraju troškovi amortizacije koji odgovaraju trajanju projekta, u skladu sa računovodstvenim standardima);
 - (c) troškovi zgrada i zemljišta, u obimu i za period u kojem se koriste za projekat. Za zgrade se opravdanim troškovima smatraju samo troškovi amortizacije, izračunati u skladu sa opšteprihvaćenim računovodstvenim načelima, koji odgovaraju trajanju projekta. Za zemljište, opravdani troškovi su troškovi komercijalnog prenosa i stvarni kapitalni troškovi;
 - (d) troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, znanja i patenata, koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima „van dohvata ruke“, kao i troškovi konsultantskih i drugih odgovarajućih usluga, koje se koriste isključivo za projekat;

(e) dodatni režijski troškovi i drugi troškovi poslovanja nastali neposredno kao rezultat projekta.

Iznos pomoći za svaki projekat se utvrđuje na osnovu raspoloživih sredstava Ministarstva, s tim da je maksimalni intenzitet 100% opravdanih troškova, a vrijednost projekta najviše 40 miliona EUR.

- b. **Troškovi za industrijsko istraživanje**, odnosno planirano istraživanje ili kritički pregled u cilju sticanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga, odnosno za postizanje značajnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga. Može obuhvatiti stvaranje sastavnih djelova složenih sistema i može uključivati izradu prototipova u laboratorijskom okruženju ili u okruženju sa simuliranim interfejsima postojećih sistema, kao i pilot-linija, ako je to neophodno za industrijsko istraživanje, i naročito za validaciju generičke tehnologije.

Opravdani troškovi su:

- (a) troškovi osoblja: istraživača, tehničara i ostalog pomoćnog osoblja u obimu u kojem su zaposleni na projektu;
- (b) troškovi instrumenata i opreme, u obimu i za period u kojem se koriste za projekat (ukoliko se ne koriste tokom čitavog vijeka trajanja, opravdanim se smatraju troškovi amortizacije koji odgovaraju trajanju projekta, u skladu sa računovodstvenim standardima);
- (c) troškovi zgrada i zemljišta, u obimu i za period u kojem se koriste za projekat. Za zgrade se opravdanim troškovima smatraju samo troškovi amortizacije, izračunati u skladu sa opšteprihvaćenim računovodstvenim načelima, koji odgovaraju trajanju projekta. Za zemljište, opravdani troškovi su troškovi komercijalnog prenosa i stvarni kapitalni troškovi;
- (d) troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, znanja i патената, koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima „van dohvata ruke“, kao i troškovi konsultantskih i drugih odgovarajućih usluga koje se koriste isključivo za projekat;
- (e) dodatni režijski troškovi i drugi troškovi poslovanja nastali neposredno kao rezultat projekta.

Iznos pomoći za svaki projekat se utvrđuje na osnovu raspoloživih sredstava Ministarstva, s tim da je maksimalni intenzitet 50% opravdanih troškova, a vrijednost projekta najviše 20 miliona EUR.

- c. **Troškovi koji se odnose na eksperimentalni razvoj**, odnosno za sticanje, kombinovanje, oblikovanje i upotrebu postojećih naučnih, tehnoloških, poslovnih i drugih relevantnih znanja i vještina u cilju razvoja novih ili značajno poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga (npr. djelatnosti u cilju konceptualnog definisanja, planiranja i dokumentovanja novih proizvoda, procesa ili usluga).

Opravedani troškovi su:

- (a) troškovi osoblja: istraživača, tehničara i ostalog pomoćnog osoblja u obimu u kojem su zaposleni na projektu;
- (b) troškovi instrumenata i opreme, u obimu i za period u kojem se koriste za projekat (ukoliko se ne koriste tokom čitavog vijeka trajanja, opravdanim se smatraju troškovi amortizacije koji odgovaraju trajanju projekta, u skladu sa računovodstvenim standardima);
- (c) troškovi zgrada i zemljišta, u obimu i za period u kojem se koriste za projekat. Za zgrade se opravdanim troškovima smatraju samo troškovi amortizacije, izračunati u skladu sa opšteprihvaćenim računovodstvenim načelima, koji odgovaraju trajanju projekta. Za zemljište, opravdani troškovi su troškovi komercijalnog prenosa i stvarni kapitalni troškovi;
- (d) troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, znanja i патената, koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima „van dohvata ruke“, kao i troškovi konsultantskih i drugih odgovarajućih usluga koje se koriste isključivo za projekat;
- (e) dodatni režijski troškovi i drugi troškovi poslovanja nastali neposredno kao rezultat projekta.

Iznos pomoći za svaki projekat se utvrđuje na osnovu raspoloživih sredstava Ministarstva, s tim da je maksimalni intenzitet 25% opravdanih troškova, a vrijednost projekta najviše 15 miliona EUR.

X Kumulacija državne pomoći

Državna pomoć za iste opravdane troškove iz različitih izvora, odnosno od drugih davalaca koji nisu Ministarstvo, može se kumulirati do najvećeg mogućeg intenziteta propisanog ovim programom.

Maksimalni intenziteti finansiranja dozvoljeni Programom primjenjuju se bez obzira na izvor javnih sredstava (lokalni, državni, Fond i dr.).

XIX Podsticajni efekat pomoći koja se dodjeljuje

Dodjela pomoći mora rezultirati povećanim aktivnostima inovacionih i naučnoistraživačkih djelatnosti na nivou korisnika. Direktni efekat pomoći će se materijalizovati u diverzifikaciji i povećanju značaja, obima rashoda i uticaja aktivnosti inovacija, naučnoistraživačkih dostignuća, kao i u poboljšanju produktivnosti ekonomskog subjekta.

XII Trajanje Programa

Ovaj Program donosi se za period od 3 godine, odnosno do 31. decembra 2028. godine.

XIII Budžet Programa

Ukupan budžet Programa će se utvrđivati na godišnjem nivou, u zavisnosti od mogućnosti budžeta, i biće naznačen u Konkursu koji će Ministarstvo raspisivati jednom godišnje.

XIV Praćenje i izvještavanje

Program stupa na snagu danom objavljivanja na internet stranici Ministarstva. Program će biti objavljen u cjelosti na internet stranici davaoca državne pomoći (Ministarstva).

Ministarstvo će objaviti konkurs za dodjelu podsticaja na osnovu ovog programa na svojoj internet stranici.

Nakon sprovedenog konkursa, Ministarstvo će na svojoj internet stranici objaviti sljedeće podatke:

- naziv i veličinu korisnika;
- vrstu korisnika;
- opis projekta, uključujući datume početka i završetka;
- lokaciju projekta;
- popis troškova projekta;
- datum dodjele pomoći;
- naziv i šifru djelatnosti koju korisnik obavlja;
- iznos pomoći u neto sadašnjoj vrijednosti;
- instrument pomoći;
- cilj pomoći.

Ministarstvo će voditi detaljnu evidenciju o pomoći dodijeljenoj u okviru ovog programa u periodu od 10 godina od datuma kada je posljednja rata isplaćena korisniku u okviru ovog programa.

Komisija je u obavezi da redovno prati realizaciju podsticajnih mjera iz ovog programa i ukoliko utvrdi nepravilnosti ili rizik od nenamjenskog korišćenja sredstava, naloži korisnicima preduzimanje neophodnih mjera radi obezbjeđivanja namjenskog trošenja sredstava, pa čak i da obustavi dalju dodjelu pomoći i pokrene postupak za povraćaj dodijeljenih sredstava koja nisu namjenski iskorišćena.

Ministarstvo će, u skladu sa obavezama iz Zakona o kontroli državne pomoći, jednom godišnje dostavljati AZZK Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći i analizu efekata pomoći dodijeljene u skladu sa ovim programom.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
NAZIV PROPISA	Program za sticanje statusa korisnika podsticajnih mjera, način dodjele, korišćenja, rokove, kao i maksimalne intenzitete podsticajnih mjera

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Prethodni normativni okvir za dodjelu podsticajnih mjera za razvoj istraživanja i inovacija nije dovoljno precizno uređivao način dodjele, korišćenja, kontrolu i maksimalne intenzitete podsticajnih mjera, što je u praksi stvaralo pravnu nesigurnost, otežanu primjenu propisa i ograničene mogućnosti za efikasnije uključivanje privatnog sektora u finansiranje inovacionih i naučnoistraživačkih aktivnosti.

Dodatno, identifikovan je niz izazova u dijelu:

- nedovoljnog ulaganja privatnog sektora u istraživanje i inovacije;
- ograničenog broja startapova, spinofova i drugih subjekata inovacione djelatnosti koji imaju pristup finansiranju;
- nepostojanja detaljno razrađenog programa državne pomoći usklađenog sa pravilima EU i nacionalnim pravilima kontrole državne pomoći;
- potrebe za jasnijim definisanjem opravdanih troškova, intenziteta pomoći i korisnika sredstava;
- potrebe za uspostavljanjem efikasnijeg sistema kontrole i praćenja korišćenja podsticajnih mjera.

Uzroci problema proizlaze prvenstveno iz činjenice da prethodni okvir nije sadržao dovoljno razrađene mehanizme za sprovođenje Zakona o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija, posebno u dijelu:

- definisanja korisnika pomoći i donatora;
- utvrđivanja opravdanih troškova i maksimalnih intenziteta pomoći;
- usklađenosti sa pravilima državne pomoći i Regulativom Komisije (EU) br. 651/2014 (GBER);
- procedura kontrole, izvještavanja i praćenja realizacije inovacionih i naučnoistraživačkih projekata.

Posljedice postojećeg stanja ogledaju se u:

- sporijem razvoju inovacionog ekosistema;
- manjoj zainteresovanosti privatnog sektora za ulaganje u istraživanje i inovacije;
- ograničenom pristupu finansiranju za startapove, spinofove i druga inovativna privredna društva;
- povećanom riziku od neusklađenosti sa pravilima državne pomoći;
- otežanom ostvarivanju ciljeva iz Reformske agende i Strategije pametne specijalizacije, posebno u dijelu povećanja ulaganja privatnog sektora u istraživanje i

razvoj.

Subjekti koji su posebno pogođeni postojećim stanjem su:

- startapovi i spinofovi;
- subjekti inovacione djelatnosti upisani u Registar inovacione djelatnosti;
- licencirane naučnoistraživačke ustanove;
- frilenseri i druga fizička lica koja obavljaju inovativne aktivnosti;
- privredni subjekti zainteresovani za ulaganja u inovacije i istraživanje i razvoj.

Bez donošenja predmetnog programa i detaljnijeg normativnog uređenja („status quo“ opcija), nastavilo bi se stanje ograničene pravne sigurnosti i nedovoljno efikasne implementacije podsticajnih mjera, uz rizik smanjenog interesovanja privatnog sektora za ulaganja u istraživanje i inovacije. ***Takođe, postojala bi mogućnost otežanog ostvarivanja obaveza iz Reformske agende, uključujući cilj povećanja izdvajanja privatnog sektora za istraživanje i inovacije na najmanje 15% EU prosjeka do 2027. godine.***

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Osnovni cilj predloženog programa je uspostavljanje jasnog, transparentnog i sa pravilima državne pomoći usklađenog okvira za dodjelu podsticajnih mjera za razvoj istraživanja i inovacija, radi jačanja inovacionog i naučnoistraživačkog ekosistema u Crnoj Gori.

Predloženim programom postižu se sljedeći ciljevi:

- * podsticanje obavljanja naučnoistraživačke i inovacione djelatnosti;
- * povećanje ulaganja privatnog sektora u istraživanje, razvoj i inovacije;
- * jačanje startapova, spinofova i drugih inovativnih privrednih društava;
- * stvaranje povoljnijeg ambijenta za razvoj inovacija i tehnološkog preduzetništva;
- * podsticanje razvoja proizvoda, procesa i usluga sa većom dodatom vrijednošću;
- * unapređenje saradnje između privrede, inovacionih subjekata i naučnoistraživačkih ustanova;
- * uspostavljanje efikasnijeg sistema kontrole, praćenja i korišćenja podsticajnih mjera;
- * obezbjeđivanje usklađenosti programa sa pravilima kontrole državne pomoći i relevantnim pravilima Evropske unije.

Program posebno ima za cilj motivisanje privatnog sektora da poveća ulaganja u istraživanje i inovacije, kroz model preusmjeravanja poreske obaveze prema subjektima inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti.

Predloženi program usklađen je sa:

* Zakonom o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija;

*** Reformskom agendom Crne Gore, posebno u dijelu REFORME 1.2.2, kojom je predviđeno povećanje izdvajanja privatnog sektora za istraživanje i inovacije na najmanje 15% EU prosjeka do 2027. godine;**

* Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore;

*** pravilima državne pomoći Evropske unije, posebno Regulativom Komisije (EU) br. 651/2014 (GBER), članovima 25 i 28 koji se odnose na pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije;**

* nacionalnim pravilima kontrole državne pomoći i praksom Agencije za zaštitu konkurencije.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulativnu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

U cilju rješavanja identifikovanih problema i ostvarivanja ciljeva razmatrane su sljedeće opcije:

Opcija 1 – „Status quo“ (bez donošenja Programa)

Ova opcija podrazumijeva nastavak postojećeg stanja bez donošenja Programa za sticanje statusa korisnika podsticajnih mjera, načina dodjele, korišćenja, rokova i maksimalnih intenziteta podsticajnih mjera.

Primjenom ove opcije:

- * ne bi postojao detaljno razrađen okvir za sprovođenje Zakona o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija;
- * ostala bi pravna i proceduralna nepreciznost u vezi sa dodjelom i kontrolom podsticajnih mjera;
- * privatni sektor bi imao ograničen podsticaj za ulaganja u istraživanje i inovacije;
- * povećao bi se rizik neujednačene primjene propisa i potencijalne neusklađenosti sa pravilima državne pomoći;
- * otežalo bi se ostvarivanje ciljeva iz Reformske agende i Strategije pametne specijalizacije.

Ova opcija nije preporučljiva jer ne omogućava efikasnu implementaciju zakonskih rješenja niti ostvarivanje planiranih razvojnih ciljeva.

Opcija 2 – Neregulativna opcija

Neregulativna opcija podrazumijevala bi donošenje internih smjernica, preporuka ili administrativnih procedura bez formalnog donošenja Programa.

Iako bi ova opcija mogla djelimično unaprijediti praktičnu primjenu zakona, ista ne bi bila

dovoljna zbog:

- * potrebe za formalnim utvrđivanjem maksimalnih intenziteta pomoći;
- * obaveze usklađenosti sa pravilima državne pomoći;
- * potrebe za jasnim definisanjem opravdanih troškova, korisnika i procedura kontrole;
- * potrebe za prethodnim odobrenjem i ocjenom od strane Agencije za zaštitu konkurencije.

Takođe, član 7 stav 5 Zakona o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija propisuje da bliže uslove za sticanje statusa korisnika podsticajnih mjera, način dodjele, korišćenja, rokove i maksimalne intenzitete podsticajnih mjera propisuje Ministarstvo.

Iz navedenog razloga, neregulatorna opcija nije dovoljna za postizanje ciljeva.

Opcija 3 – donošenje Programa (preferirana opcija)

Ova opcija podrazumijeva donošenje Programa kojim se detaljno uređuju:

- * korisnici podsticajnih mjera;
- * uslovi i procedure dodjele statusa korisnika;
- * opravdani troškovi;
- * maksimalni intenziteti pomoći;
- * način kontrole i praćenja realizacije projekata;
- * pravila usklađenosti sa nacionalnim i EU pravilima državne pomoći.

Prednost ove opcije je:

- * puna implementacija Zakona;
- * pravna sigurnost i transparentnost postupka;
- * povećanje ulaganja privatnog sektora u istraživanje i inovacije;
- * smanjenje rizika od nezakonite državne pomoći;
- * stvaranje predvidivog okvira za startupove, spinofove, naučnoistraživačke ustanove i druge subjekte inovacione djelatnosti;
- * ***usklađenost sa Reformskom agendom i pravilima EU.***

Iz navedenih razloga, donošenje Programa predstavlja preferiranu opciju.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predloženi program će najvjerojatnije imati pozitivan direktan uticaj na subjekte inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti u Crnoj Gori, posebno na:

- startapove i spinofove;
- mikro, mala i srednja preduzeća;
- licencirane naučnoistraživačke ustanove;
- frilensere i druga fizička lica koja obavljaju inovativne aktivnosti;
- privredne subjekte zainteresovane za ulaganje u istraživanje i inovacije.

Direktni pozitivni uticaji ogledaju se u:

- povećanju dostupnosti finansiranja za inovacione i naučnoistraživačke projekte;
- podsticanju razvoja novih proizvoda, procesa i usluga;
- jačanju inovacionog ekosistema i tehnološkog preduzetništva;
- povećanju ulaganja privatnog sektora u istraživanje i razvoj;
- unapređenju saradnje između privrede i naučnoistraživačkog sektora;
- povećanju pravne sigurnosti i transparentnosti u dodjeli podsticajnih mjera;
- jačanju usklađenosti sa pravilima državne pomoći Evropske unije.

Indirektni pozitivni efekti mogu uključivati:

- povećanje konkurentnosti privrede;
- rast zapošljavanja, posebno visokokvalifikovanih kadrova;
- razvoj sektora srednjih i visokih tehnologija;
- povećanje izvoznog potencijala inovativnih privrednih društava;
- jačanje investicione atraktivnosti Crne Gore u oblasti inovacija i razvoja tehnologija.

Mogući negativni uticaji prvenstveno se odnose na:

- dodatne administrativne obaveze za korisnike podsticajnih mjera u dijelu pripreme dokumentacije, izvještavanja i dokazivanja namjenskog korišćenja sredstava;
- potrebu vođenja odvojenog knjigovodstva za subjekte koji obavljaju i ekonomsku i neekonomsku djelatnost;
- povećane obaveze kontrole i monitoringa za nadležne institucije.

Primjena propisa može izazvati određene troškove za privredu i korisnike podsticajnih mjera, koji se prvenstveno odnose na:

- troškove pripreme prijavne dokumentacije;
- administrativne troškove izvještavanja i evidencije;
- eventualne troškove računovodstvenog i pravnog usklađivanja;
- troškove uspostavljanja posebnog računa za namjensko korišćenje sredstava, gdje je primjenjivo.

Međutim, procjenjuje se da su navedeni troškovi proporcionalni i znatno manji u odnosu na očekivane koristi koje proizilaze iz mogućnosti ostvarivanja podsticajnih mjera, pristupa finansiranju i razvoja inovacionih projekata.

Pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove njegove primjene, imajući u vidu da program:

- stvara predvidiv i transparentan okvir za podršku inovacijama;
- povećava dostupnost finansiranja za inovativne projekte;
- doprinosi ostvarivanju ciljeva Reformske agende i Strategije pametne specijalizacije;
- smanjuje rizik od nezakonite ili neusklađene državne pomoći;
- podstiče razvoj novih privrednih subjekata i inovacionih modela poslovanja.

Predloženi program direktno podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu, posebno startupova i spinofova, kroz omogućavanje pristupa finansiranju inovacionih i naučnoistraživačkih aktivnosti.

Program takođe doprinosi jačanju tržišne konkurencije kroz:

- podsticanje razvoja inovativnih proizvoda i usluga;
- povećanje tržišne aktivnosti MSP sektora;
- razvoj tehnoloških i znanjem zasnovanih djelatnosti;
- stvaranje uslova za rast novih tržišnih učesnika.

U dijelu administrativnih opterećenja i biznis barijera, procjenjuje se da program uvodi umjerena administrativna opterećenja koja su neophodna radi obezbjeđivanja transparentnosti, kontrole državne pomoći i namjenskog korišćenja sredstava. Istovremeno, program dugoročno smanjuje regulatornu neizvjesnost i biznis barijere kroz jasnije definisane procedure, kriterijume i pravila korišćenja podsticajnih mjera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za implementaciju Programa nije potrebno obezbjeđiti dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore, imajući u vidu da se podsticajne mjere realizuju kroz model preusmjeravanja već postojeće poreske obaveze donatora prema korisnicima sredstava, odnosno subjektima inovacione i naučnoistraživačke djelatnosti. Donatori ne ostvaruju

oslobođenje od plaćanja poreza, niti im se poreska obaveza umanjuje, već se isti iznos, umjesto na račun državnog trezora, usmjerava prema korisnicima za realizaciju odobrenih inovacionih i naučnoistraživačkih projekata.

Obezbjedeње finansijskih sredstava nije jednokratno iz budžeta, već se Program sprovodi tokom perioda njegovog važenja, u skladu sa konkursima koje Ministarstvo raspisuje i u okviru raspoloživih mogućnosti i limita utvrđenih Programom. Program je predviđen za period od tri godine, odnosno do 31. decembra 2028. godine. U skladu sa Programom za nauku i inovacije i Reformskom agendum, za 2026. godinu je predviđen iznos od 2,9 miliona eura za ovu namjenu.

Implementacijom Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze za Crnu Goru. Program se donosi radi usklađivanja nacionalnog sistema podsticajnih mjera sa pravilima državne pomoći i relevantnim pravilima Evropske unije, posebno u dijelu pomoći za istraživanje, razvoj i inovacije, ali ne stvara obavezu uplate sredstava prema međunarodnim organizacijama ili drugim državama.

Neophodna sredstva za administrativno sprovođenje Programa obezbjeđuju se u okviru redovnih budžetskih sredstava Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija. Program ne zahtijeva dodatna sredstva iz budžeta za tekuću fiskalnu godinu, niti stvara novu obavezu planiranja dodatnih budžetskih sredstava za narednu fiskalnu godinu, osim redovnih administrativnih troškova sprovođenja konkursa, rada Komisije, kontrole i izvještavanja, koji se realizuju u okviru postojećih kapaciteta Ministarstva.

Usvajanjem Programa nije predviđeno donošenje dodatnih podzakonskih akata iz kojih bi proistekle nove finansijske obaveze. Program predstavlja akt kojim se bliže uređuju uslovi, način dodjele, korišćenja, rokovi i maksimalni intenziteti podsticajnih mjera, u skladu sa Zakonom o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija.

Implementacijom Programa neće se ostvariti dodatni prihod za budžet Crne Gore u užem fiskalnom smislu, jer se ne uvode nove takse, naknade ili poreska opterećenja. Međutim, očekuju se indirektni pozitivni efekti na javne prihode kroz razvoj inovacionih subjekata, povećanje privredne aktivnosti, rast zaposlenosti i potencijalno širenje poreske baze u srednjem roku.

Metodologija obračuna zasniva se na procjeni da Program ne uvodi nove rashode iz budžeta, već uređuje način usmjeravanja postojećih poreskih obaveza donatora ka korisnicima inovacionih i naučnoistraživačkih projekata. Fiskalni efekat je zato procijenjen kvalitativno, kroz analizu pravnog i finansijskog mehanizma Programa, a ne kroz klasičan obračun novih budžetskih izdataka.

Postojali su određeni izazovi u preciznom kvantifikovanju ukupnih finansijskih efekata, jer će obim realizacije zavisiti od broja zainteresovanih donatora, broja i kvaliteta prijavljenih projekata, odobrenih intenziteta pomoći i dinamike sprovođenja konkursa. Iz tog razloga nije moguće unaprijed precizno utvrditi ukupan iznos sredstava koji će biti preusmjeren korisnicima po osnovu Programa.

Na nacrt Programa pribavljeno je mišljenje Agencije za zaštitu konkurencije, koja je ocijenila da prijavljena državna pomoć može biti dodijeljena u skladu sa pravilima državne pomoći za istraživanje, razvoj i inovacije.

U vezi sa sugestijama Ministarstva finansija, ukoliko budu dostavljene, iste će biti razmotrene i gdje je bilo osnovano, bile bi uključene u tekst Programa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prilikom pripreme Programa korišćena je eksterna ekspertska podrška u dijelu usklađivanja Programa sa pravilima državne pomoći Evropske unije, posebno sa Regulativom Komisije (EU) br. 651/2014 (GBER), pravilima koja se odnose na pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije, kao i praksom kontrole državne pomoći. Ekspertska podrška korišćena je kroz pravne i tehničke konsultacije u vezi sa definisanjem korisnika pomoći, opravdanih troškova, maksimalnih intenziteta pomoći i mehanizama kontrole i praćenja realizacije programa.

Tokom pripreme Programa, radna grupa koju su činili predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva finansija, AZZK i NVO/privatnog sektora, sprovedene su ciljane konsultacije sa relevantnim institucijama i zainteresovanim stranama, posebno sa:

- * Agencijom za zaštitu konkurencije;
- * Ministarstvom finansija;
- * subjektima inovacione djelatnosti;
- * predstavnicima startup i poslovne zajednice;
- * naučnoistraživačkim ustanovama;
- * inovacionom infrastrukturu (Fond za inovacije Crne Gore, Naučno-tehnološki park Crne Gore, inovaciono-preduzetnički centri i dr.);
- * zainteresovanim privrednim subjektima i potencijalnim donatorima.

Konsultacije su sprovedene tokom izrade nacrtu Programa, prvenstveno kroz ciljane sastanke, razmjenu komentara i radne konsultacije, dok je u dijelu usklađenosti sa pravilima državne pomoći pribavljeno formalno mišljenje Agencije za zaštitu konkurencije.

Glavni rezultati konsultacija odnosili su se na:

- * potrebu jasnijeg definisanja korisnika pomoći i donatora;
- * preciznije određivanje opravdanih troškova;
- * definisanje maksimalnih intenziteta pomoći u skladu sa pravilima državne pomoći;
- * potrebu uspostavljanja efikasnog sistema kontrole namjenskog korišćenja sredstava;
- * potrebu smanjenja pravne neizvjesnosti u primjeni podsticajnih mjera;
- * potrebu dodatnog podsticanja ulaganja privatnog sektora u istraživanje i inovacije.

Prihvaćeni su predlozi koji su doprinijeli:

- * većem stepenu usklađenosti Programa sa pravilima državne pomoći Evropske unije;
- * preciznijem definisanju kategorija korisnika i opravdanih troškova;
- * unapređenju mehanizama monitoringa i kontrole;
- * jasnijem definisanju odnosa između donatora, korisnika pomoći i Ministarstva kao davaoca državne pomoći.

Određeni predlozi nijesu prihvaćeni, posebno oni koji bi mogli dovesti do:

- * odstupanja od pravila državne pomoći;
- * prekoračenja dozvoljenih intenziteta pomoći;

- * smanjenja nivoa kontrole i transparentnosti korišćenja sredstava;
- * mogućnosti selektivne ili diskriminatorne dodjele pomoći.

Takvi predlozi nijesu prihvaćeni zbog potrebe pune usklađenosti Programa sa Zakonom o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija, pravilima državne pomoći i zahtjevima Agencije za zaštitu konkurencije.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Potencijalne prepreke za implementaciju Programa mogu se odnositi na:

- nedovoljnu zainteresovanost privatnog sektora za uključivanje u model finansiranja inovacionih i naučnoistraživačkih aktivnosti;
- ograničen broj kvalitetnih inovacionih i naučnoistraživačkih projekata koji ispunjavaju uslove Programa;
- administrativne izazove u postupku kontrole i praćenja namjenskog korišćenja sredstava;
- rizik nepravilne primjene pravila državne pomoći;
- ograničene administrativne i tehničke kapacitete pojedinih korisnika za pripremu i realizaciju projekata;
- eventualne poteškoće u razdvajanju ekonomskih i neekonomskih aktivnosti kod pojedinih korisnika pomoći.

Radi ispunjavanja ciljeva Programa tokom njegove primjene biće preduzete sljedeće mjere:

- redovno raspisivanje javnih konkursa za dodjelu statusa korisnika podsticajnih mjera;
- sprovođenje administrativne i stručne kontrole prijave;
- kontinuirano praćenje realizacije inovacionih i naučnoistraživačkih projekata;
- kontrola namjenskog korišćenja sredstava;
- vođenje evidencije o dodijeljenim podsticajnim mjerama i korisnicima pomoći;
- saradnja sa Agencijom za zaštitu konkurencije i drugim nadležnim institucijama;
- informisanje i promocija Programa prema potencijalnim korisnicima i donatorima;
- unapređenje procedura monitoringa i izvještavanja.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva Programa uključuju:

- broj korisnika koji su stekli status korisnika podsticajnih mjera;
- broj podržanih inovacionih i naučnoistraživačkih projekata;
- broj podržanih startapova i spinofova;
- ukupan iznos sredstava usmjerenih ka inovacionim i naučnoistraživačkim projektima;
- učešće privatnog sektora u finansiranju istraživanja i inovacija;
- broj novih proizvoda, usluga ili procesa razvijenih kroz podržane projekte;
- broj novootvorenih radnih mjesta u subjektima korisnicima pomoći;
- stepen usklađenosti sprovedenih aktivnosti sa pravilima državne pomoći i ciljevima Reformske agende.

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene Programa biće zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, odnosno Komisija za dodjelu statusa korisnika podsticajnih mjera, koja vrši kontrolu korišćenja podsticajnih mjera i prati realizaciju inovacionih i naučnoistraživačkih programa i projekata.

U postupku monitoringa i evaluacije učestvovaće i druge nadležne institucije, posebno

Agencija za zaštitu konkurencije i organ uprave nadležan za poslove poreza, u dijelu kontrole usklađenosti sa pravilima državne pomoći i finansijskim obavezama korisnika Programa.

Datum i mjesto:

Podgorica, 6. maj 2026.godine

MINISTARKA

Prof. dr Anđela Jakšić - Stojanović

Anđela Jakšić - Stojanović